

RTU studiju kurss "Zinātnes filozofija"

OJ100 Kuģošanas vadības un navigācijas centrs

Vispārējā informācija

Kods	LJA154
Nosaukums	Zinātnes filozofija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Helēna Šimkuva - Doktors, Pasniedzējs
Mācībspēks	Jānis Šneiders-Pavlovskis - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Studiju kursā tiek aplūkotas būtiskākās filozofijas tēmas. Dažādos laikmetos radušies filozofijas centrālo problēmu formulējumi un risinājumi veido studiju kursa informatīvi teorētisko pamatu. Kopumā studiju kursa tēmas identificē galvenās gnozeoloģiskās, fenomenoloģiskās, aksioloģiskās, eksistenciālās prioritātes un raksturo filozofiskās domāšanas dialektiskumu, refleksivitāti. Nepilna laika neklātienes studijas tiek organizētas pēc individuāli izstrādāta studiju plāna.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir attīstīt studentos patstāvīgas spriešanas prasmi un loģiskās domāšanas kompetenci, veidot studentu izpratni par lietu un parādību būtību un kopsakarībām, kā arī dot metodoloģisku pamatu studentu pētnieciskajam darbam un inovāciju izstrādei jūrmniecības nozarē. Lai sasniegtu kursa mērķi, ir izvirzīti šādi uzdevumi: 1) sniegt vispārīgu pārskatu par filozofijas ideju vēsturisko attīstību, sadalījumu nozarēs, svarīgāko domātāju ieguldījumu un sasniegumiem; 2) selektīvi ilustrēt filozofijas nozīmi izziņā un cilvēciskās apziņas veidošanā; 3) atklāt filozofijas praktiskās izpausmes mūsdienu civilizācijas ietvaros, apraksta cilvēka, dabas un sabiedrības un to korelācijas paradigmatisko raksturu.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studenti izstrādā kompleksu darbu, kas ietver četrus galvenos uzdevumus: 1. Darba izstrāde par izvēlēto tēmu demonstrējot pētnieciskās un akadēmiskās prasmes. 2. Piedalīšanās prosemīnāros un kompleksā darba starprezultātu demonstrēšana, kas ir līdzvērtīga 2 mājasdarbiem. 3. Izstrādātā darba aizstāvēšana ar prezentāciju semināra nodarbībā. 4. Sasniegtā darba rezultātu apspriešana diskusijas formā. 5. Aktīva līdzdalība studiju kursa ietvaros izstrādāto komplekso darbu rezultātu apspriešanā demonstrējot zināšanas par kursa saturisko daļu un komunikācijas prasmes grupā. Organizācija: saskaņā ar individuālo komplekso uzdevumu studējošie patstāvīgi izstrādā kompleksu darbu par apgūstamā studiju kursa izvēlēto tēmu. Darbs tiek izstrādāts plānveidīgi, sadarbībā ar mācībspēku prosemīnāros, individuālajās konsultācijās. Izstrādātos darbus studējošie prezentē prosemīnārā. Vērtējums pēc 10 ballu sistēmas, minimālais vērtējums ir 4 balles, kas nodrošina piekļuvi gala ieskaitei.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Ž. Delēzs, F. Gvaturi, „Kas ir filozofija?”, Jāņa Rozes apgāds, 2011.g. 2. B. Rusels, „Filozofijas problēmas”, Jāņa Rozes apgāds, 2008.g. Papildu / Additional: 1. M. Horkheimers, T.V. Adorno, „Apgaismības dialektika”, Laikmetīgās mākslas centrs, 2009.g. 2. A. Rubenis, „I. Kants”, Minerva, 2006.g. 3. R. Cimmers, „Filosofu portāls”, Jumava, 2007.g. 4. V. Agejevs, „Semiotika”, Jumava, 2005.g. 5. J. N. Vējš, „Darbdienas filozofija”, Zinātne, 2005.g. 6. Ž. F. Liotārs, „Postmodernais stāvoklis”, „Pārskats par zināšanām”, Laikmetīgās mākslas centrs, 2008.g. 7. „Eksistence un komunikācija Sērena Kirkegora filozofija”, LU Filozofijas vēstures katedra, 2006.g. 8. Dž. Stengrūms, „Filozofija”, Apgāds Zvaigzne ABC, 2008.g. 9. P. Mūrs, „Zinātne”, Apgāds Zvaigzne ABC, 2008.g. 10. Aristotelis. Poētika. -R., 1959. 11. Aristotelis. Nikomaha ētika. -R., 1985. 12. Bēkons F. Jaunais organons. -R., 1989. 13. Bērklijs Dž. Traktāts par cilvēka izziņas principiem. Trīs sarunas starp Hilasu un Filonusu. -R., 1989. 14. Dekarts R. Pārruna par metodi. -R., 1978. 15. Kants I. Tīrā prāta kritika. -R., 1931 (1.sēj.), 1934.(2.sēj.) 16. Feierbahs L. Kristietības būtība. Nākotnes filozofijas pamati. -R., 1983, 1991. 17. Freids Z. Psihoanalīzes nozīme un vēsture. -R., 1994. 18. Kasīrs E. Eseja par cilvēka sapratni. -R., 1997. 19. Ortega i Gaset H. Mīlestība un gudrība. -R., 1995. 20. Platons. Protagors. -R., 1925. 21. Platons. Valsts. -R., 1982. 22. Roterdamas Erasms. Muļķības slavinājums. -R., 1959., 1985. 23. Vītgenšteins L. Filozofiskie pētījumi. -R., 1997. 24. Kūle M., Kūlis R. Filozofija. -R., 1998. 25. Chia R. Philosophy and research. Oxford, 2002. 26. Maritain J. An Introduction to Philosophy. New York, Toronto, Oxford, 2005. 27. Warburton. N. Philosophy: the basics. Oxford, 1999. 28. Lileikis S. Culture of leadership in the seaport and seafaring: a development issue// In: Lituanistika//journal Inžinerinēs ir edukacinēs tehnoloģijās. 2020, nr. 1, p. 174-182. 29. Lileikis S. Valuable Relationship between maritime students and the Sea: phenomenological outlines // https://www.journals.vu.lt/acta-paedagogica-vilnensia/article/view/3028/Acta-Paedagogica-Vilnensia/Vol-24-(2010) 30. Lileikis S, The negative Experiences of Seafarers: their Peculiarities and corrective Psychoprophylaxis // Acta Paedagogica Vilnensia/ Vol 20 (2008) 31. Merry-Jo. D. Levers. Philosophical Paradigms, Grounded Theory, and Perspectives on Emergence // https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2158244013517243 32. Williamson T. The Philosophy of philosophy. Balckwell Publishing. 2008. 33. Warburton N. Philosophy: the basics. Oxford, 1999. Citi informācijas avoti/ Other sources of information: 1. Badio A, S. Žižek. Philosophy in the Present. Cambridge: Passagen Verlag, 2005. 2. Flew A.(ed.). A Dictionary of Philosophy. London: Pan. 1979. 3. Magee Br. The Great Philosophers. Oxford. Oxford university Press. 1987. 4. Philosophy Resources: Philosophy on the Internet // https://libguides.usd.edu/c.php?g=752998&p=5393978/ 5. Philosophy/World history encyclopedia // https://www.worldhistory.org/philosophy
Nepieciešamās priekšzināšanas	Vidusskolas kurss humanitārajās zinātnēs, vēsture, kultūras vēsture, ētika.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Filozofija, tās priekšmets. 1.1. Ievads filozofijā. 1.2. Kas ir filozofija? 1.3. Ar ko filozofija atšķiras no ideoloģijas? 1.4. Filozofijas iespēju robežas.	2	2	2	2
2. Filozofijas rašanās un vēsturiskā attīstība. 2.1. Pirmsfilozofijas laiku „vadītāju gudrība”, to raksturojums. 2.2. Mītiskās apziņas specifika filozofiskajā refleksivitātē. 2.3. No mīta uz logosu.	3	1	3	1
3. Filozofija no senajiem grieķiem līdz mūsdienām. 3.1. Senā Grieķija kā Rietumu filozofijas šūpulis. 3.2. Galvenie autori un skolas, to raksturojums. 3.3. Miletas skola. 3.4. Heraklīts un Parmenīds. 3.5. Sofistika. 3.6. Sokrāts, Platons. 3.7. Aristotelis. 3.8. Kirēnas skola un kiniķi. 3.9. Epikūrs. 3.10. Skepticisms. 3.11. Stoicisms. 3.12. Neoplatonisms 3.13. Kristietība. 3.14. Renesanses un Jauno laiku filozofija.	5	2	5	2

4. Filozofija un tās attīstība. 4.1. Laikmeta paradigmas domāšanas maiņa. 4.2. Antīkā laikmeta salīdzinājums ar mūsdienām. 4.3. Viduslaiku specifika mūsdienu ideju vēsturē. 4.4. Renesanses „svaigums” cilvēku apziņā. 4.5. Humānisma problēma. 4.6. Vispārējās Jauno laiku filozofijas iezīmes. 4.7. Dabaszinātnes un filozofijas attiecības. 4.8. I.Kanta filozofija.	3	2	3	2
5. Filozofiskā antropoloģija. 5.1. Cilvēks ideju vēsturē. 5.2. Domāšanas priekšstatu veidošanās. 5.3. Cilvēciskotā pasaules aina. 5.4. Problēmsituācijas.	3	2	3	2
6. Apziņas problēmas filozofijā. 6.1. Apziņas vēsturiskums. 6.2. Pieredzes jautājums. 6.3. Sakārtotības principi apziņas metodoloģijā. 6.4. ”Esmu vai būšu?”	3	2	3	2
7. Cilvēks un apziņa filozofiskā skatījumā. 7.1. Eksistenciālā ievirze. 7.2. Fenomenoloģiskā ievirze. 7.3. Tradicionalitātes pārvarēšana. 7.4. Novitātes	4	2	4	2
8. Izziņas teorija. 8.1. Maņu un zināšanu attiecības. 8.2. Epistemoloģijas jēdziens. 8.3. Izziņas un saprašanas attiecības. 8.4. Izziņas kritēriji.	3	2	3	2
9. Zinātniskā izziņa un tās specifika. 9.1. Pieredzes prakses attiecības. 9.2. Definējumu veidošanās principi. 9.3. Teorija, prakse, inovācija. 9.4. Inovācijas jēdziens. 9.5. Uzlabojumi, reformas. 9.6. Inovatīvais konflikts un tā raksturojums. 9.7. Jēdzieniskuma specifika. 9.8. Atmiņa un loģika. 9.9. Fenomenālisms, tā kritika.	3	3	3	3
10. Filozofiskā ontoloģija. 10.1. Esamības raksturs un īpatnības filozofijas vēsturē. 10.2. Metafiziskais jautājums. 10.3. Cilvēks – cilvēks. Cilvēks – domātājs. Cilvēks – darītājs.	3	2	3	2
11. Dieva filozofiskā izpratne: 11.1. Politeisms, monoteisms, reliģijas pasaulē. 11.2. Jūrniecības nozarē nodarbināto jūrnieku sastopamo reliģiju raksturojums. 11.3. Reliģijas nozīme darbā multietniskās apkalpēs. 11.4. Sv. Aurēlijs Augustīns. 11.5. Sv. Akvīnas Toms. 11.6. ”Prāta reliģija”. 11.7. Problēmsituācijas.	3	3	3	3
12. Filozofiskā metodoloģija. 12.1. Metodes struktūra. 12.2. Harmonijas principi. 12.3. Jautājumi/atbildes. 12.4. Pētniecības problēma. 12.5. Pētniecības jautājuma aktualitāte. 12.6. Pētījuma hipotēze. 12.7. Pētījuma loģika.	3	3	3	3
13. ”Homo interior” un ”Homo exterior”. 13.1. Ķermenis, dvēsele, gars. 13.2. Kultūrvēsturiskie meklējumi cilvēka patības jautājumā. 13.3. Psihoanalītiskie aspekti filozofijā. 13.4. Vēsturiskās pieredzes jautājums.	3	2	3	2
14. Aksioloģija. 14.1. Vērtīborientāciju specifika filozofijas vēsturē. 14.2. Pozitīvisms, tā veidi. 14.3. Eksistenciālisms. 14.4. F.Nīče. 14.5. Dzīves filozofija. 14.6. Mākslas filozofija.	3	2	3	2
15. Sociālā filozofija. 15.1. Cilvēka socialitāte. 15.2. Koplabuma meklējumi. 15.3. Individuālais un sabiedriskais. 15.4. Lomu spēle un filozofija. 15.5. Saprātīgā egoisma risinājumi sabiedrībā.	4	2	4	2
Kopā:	48	32	48	32

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas. Zina filozofijas pamatjautājumus, galvenos attīstības posmus, avotus, izpētes līmeni filozofijas pamatproblēmās, zina pētniecības darba metodoloģiju.	Metodes: diskusija, grupu darbs, kompleksā patstāvīgā darba izstrāde un aizstāvēšana, semināru darbu izpilde, gala ieskaites darbs. Kritēriji: zināšanas par studiju kursā izskatītām tēmām, semināros prezentēto komplekso darbu rezultātu izprašana. Pētniecības darba metodoloģiju pielietošana.
Prasmes. Prot patstāvīgi sagatavot semināram filozofijas jautājuma problēmu, prezentēt to un mutiski izstāstīt materiālu, izprot filozofijas galvenos attīstības etapus, izprot un prot pareizi lietot filozofijas jēdzienus. Spēj integrēt apgūto teoriju un zinātnisko informāciju par galvenajām filozofijas problēmām, prot veikt pētniecisko darbību, spēj sadarbībā strādāt ar citiem, argumentēti izskaidrot un diskutēt par izpētiem jautājumiem.	Metodes: diskusija, grupu darbs, kompleksā patstāvīgā darba izstrādes un aizstāvēšanas prasmes, atbilstošu lietojumprogrammu pielietošanas prasmes, gala ieskaites darbs, piedalīšanās semināros un to darbu izpilde, gala ieskaites darbs. Kritēriji: studenti prot patstāvīgi analizēt filozofu darbus, literatūru, prot argumentēti izskaidrot filozofijas attīstību. Studenti prot kritiski reflektēt par apgūto teoriju, prot veikt pētniecisko darbu, strādāt grupā un risināt problēmsituācijas.
Kompetences. Studiju kursā iegūtās zināšanas, prasmes veido kompetenču kopumu, kas atbilst iegūstamās profesijas standartam un veido pamatu sekmīgai profesijas apguvei turpmākajā studiju procesā un pētnieciskajā darbā.	Metodes: diskusija, grupu darbs, materiālu analīzes kompetence, kompleksā patstāvīgā darba izstrādes un aizstāvēšanas kompetence, atbilstošu lietojumprogrammu pielietošanas kompetence, gala ieskaites darbs, semināru dalības kompetence. Kritēriji: tiek vērtēta studenta kompetence izteikt argumentētu viedokli semināros, studiju kursā iegūto kompetenci students prot izmantot konkrētu filozofijas jautājumu raksturošanai.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Aktivitāte nodarbību laikā	10
Kompleksais patstāvīgais darbs	40
Semināru darbu izpilde	20
Gala ieskaites darbs	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	1.7	0.3	0.0	*		